

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Миколаївської області щодо їх ділових очікувань

III квартал 2022

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Миколаївської області в III кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Миколаївської області у III кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти очікують **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та песимістично оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні дещо нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 61.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 76.9%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 37.9%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 92.3% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 84.6%), у цілому по Україні – 71.7%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 84.6% респондентів (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 88.8%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 46.2% (як у II кварталі 2022 року) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 15.1%;
- **скорочення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – «мінус» 46.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 53.8%), у тому числі на зовнішньому ринку, але вищими темпами: баланс відповідей – «мінус» 60.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 50.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.2% та «мінус» 7.8% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 84.6% та «мінус» 69.2% відповідно (у II кварталі 2022 року – «мінус» 69.2% та «мінус» 53.8% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 29.3% та «мінус» 25.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 61.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 69.2%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 25.5%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства,** стрімкими темпами: баланс відповідей – 100.0% (таку відповідь респонденти надають третій квартал поспіль) (графік 6). Також опитувані очікують зростання цін на товари/послуги власного виробництва: баланс відповідей – 58.3% (у II кварталі 2022 року – 53.8%). На подорожчання товарів та послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливають проблеми з логістикою (вплив чинника посилюється), курсові коливання гривні та ціни на енергоносії (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції вищими темпами, ніж на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 76.9% та 38.5% відповідно (у попередньому кварталі – 69.2% та 38.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, значні коливання курсу гривні щодо інших валют та брак обігових коштів (вплив останніх двох чинників посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

Респонденти області прогнозують збільшення потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Усі респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та наявність інших джерел фінансування – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

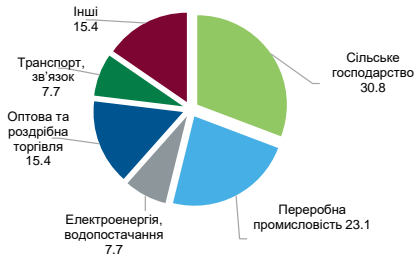
76.9% респондентів зазначають, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

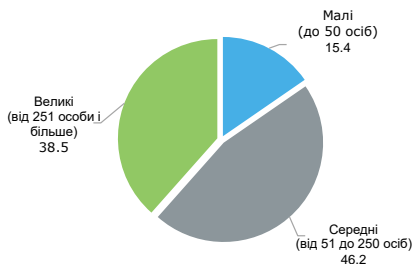
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств** погіршився і оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 69.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 46.2%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 21.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** зменшився і є **нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 42.9% (у попередньому кварталі – «мінус» 28.6%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 8.3% (у попередньому кварталі – 15.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

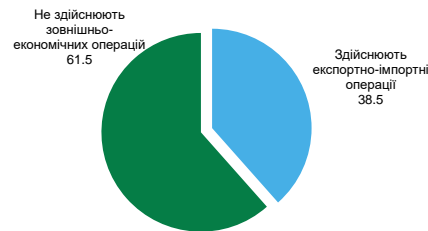
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

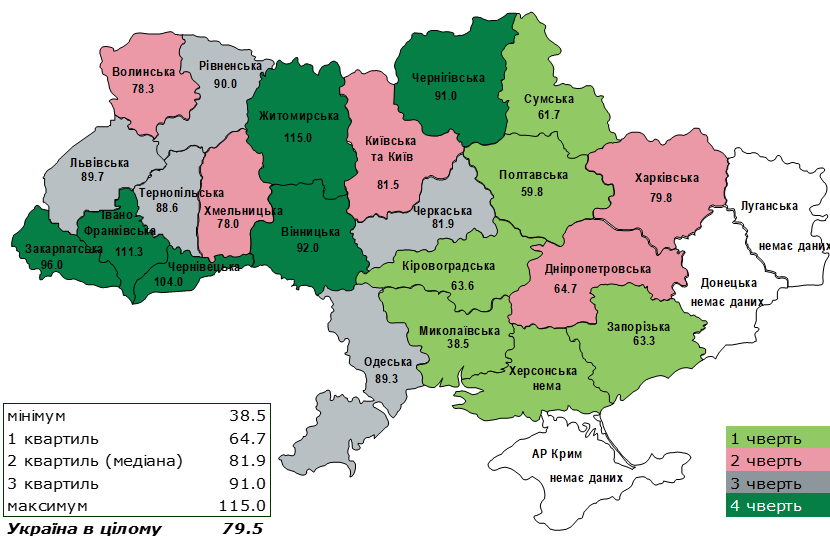

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 01–30 серпня 2022 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

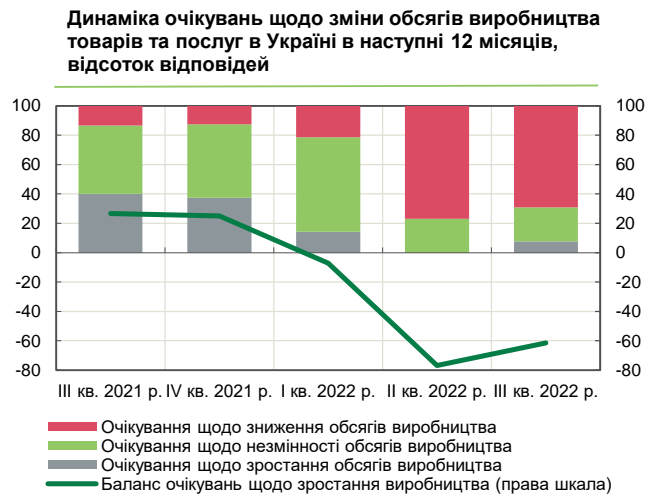
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Миколаївської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	6.3	12.5	7.1	-46.2	-46.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	33.3	37.5	35.7	-53.8	-46.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	7.7	9.1	0.0	-69.2	-84.6
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	20.0	14.3	23.1	-53.8	-69.2
кількості працівників	0.0	-12.5	7.1	-69.2	-61.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

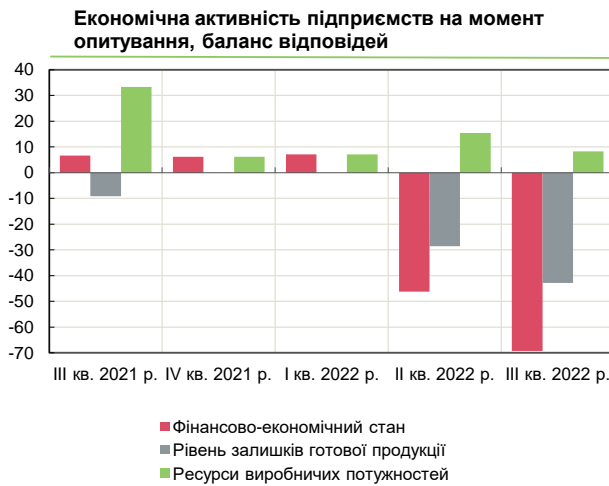
Графік 1

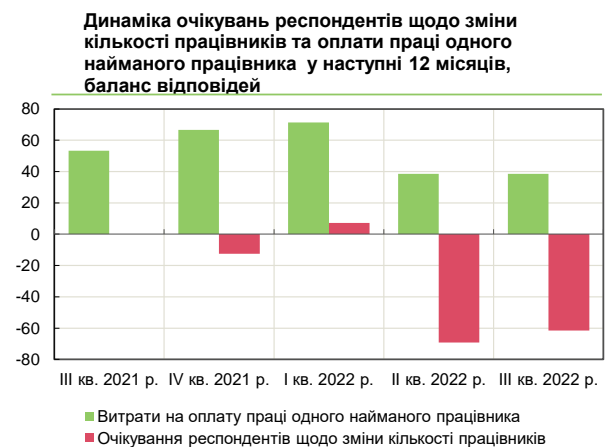
Графік 2

Графік 3

Графік 4

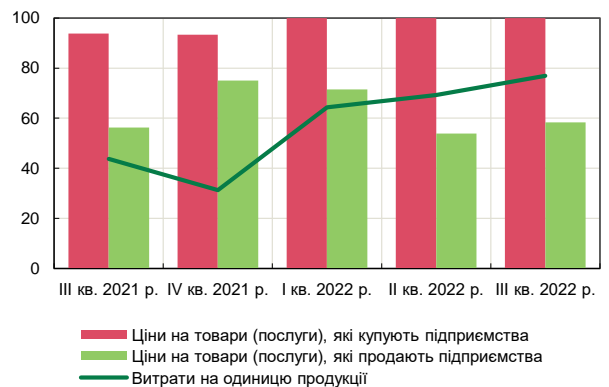
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

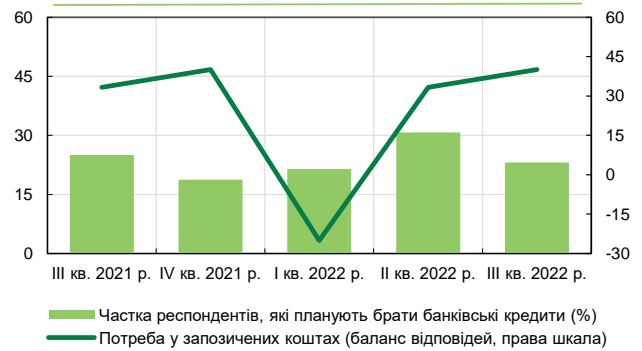
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

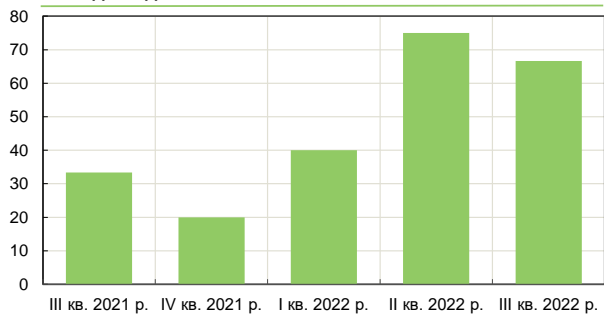
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

